

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026
© Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Бутирін Євген	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	14
Барановський Фелікс, Проноза Інна Горобець Василь	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	18
	ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВОЛОНТЕРСТВО ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ	21
Дмитрашко Світлана, Пештерєва Ольга	ПОПУЛІЗМ І ПОЛІТИЧНА ПОЛЯРИЗАЦІЯ ЯК ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЛАНДШАФТУ	23
Железков Андрій	СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	27
Завгородня Юлія	ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	30
Каприця Роман	ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	33
Кміта Н., Сенюк О.	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	36
Кобець Юлія	БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	40
Колеснік Маргарита	БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ	43
Колодяженський В.	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	46
Косенко Микола	ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ	49
Краснопольська Тетяна	ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	52
Лисенко Юлія	ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	55
Ломака Іванна	ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	58
Малашенко Людмила	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	61

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 23.04.2026).

2. Європейська хартія місцевого самоврядування. Страсбург, 15 жовт. 1985 р. Страсбург : Рада Європи, 2024. 200 с. URL: <https://rm.coe.int/european-charter-of-local-self-government-/1680b0fbec> (дата звернення: 23.04.2026).

3. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII : станом на 14 трав. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 23.04.2026).

4. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 № 3077-IX : станом на 11 берез. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (дата звернення: 23.04.2026).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення законності та прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування : Закон України від 05.11.2025 № 4677-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4677-20#Text> (дата звернення: 23.04.2026).

Косенко М.С.,
аспірант кафедри мистецтвознавства
та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний гуманітарний університет,
м. Одеса, Україна

ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ

В умовах цифрової трансформації політичних систем електронні петиції перетворюються з формального права на звернення у динамічний механізм соціотехнічної взаємодії між суспільством та державою. Вони забезпечують можливість громадянам безпосередньо звертатися до органів державної влади, висловлювати свої пропозиції, вимоги та ініціативи, що сприяє більш відкритому та інклюзивному політичному процесу. У цьому контексті особливий інтерес становить досвід Федеративної Республіки Німеччина, яка є однією з перших країн, що запровадила електронні петиції на національному рівні.

Правова основа функціонування петицій у Німеччині закріплена в Основному законі, який гарантує кожному право звертатися з індивідуальними або колективними петиціями до компетентних органів і парламенту [1]. Важливим етапом розвитку цього інституту стало створення у 2005 році електронної платформи Бундестагу, що дозволила подавати петиції онлайн. Це значно розширило доступ громадян до участі в політичному житті та спростило процедуру взаємодії з владою [2].

Ключовою особливістю німецької моделі є роль Комітету з питань петицій (Petitionsausschuss), який виступає своєрідним «парламентським омбудсменом», забезпечуючи верифікацію кожної ініціативи. Електронна система петицій у Німеччині передбачає чітко визначену процедуру подання, розгляду та реагування на звернення громадян. Після подання петиції вона проходить перевірку на відповідність формальним вимогам, після чого публікується на офіційному порталі. Громадяни мають можливість підтримати петицію шляхом підписання, що є важливим елементом формування громадської думки. Якщо петиція набирає визначену кількість підписів, вона може бути розглянута на відкритому засіданні комітету Бундестагу з петицій [3]. Значною перевагою електронних петицій є їхня доступність та оперативність. Завдяки використанню цифрових технологій громадяни можуть подавати петиції незалежно від місця проживання, що особливо актуально в умовах глобалізації та мобільності населення. Крім того, електронні петиції сприяють підвищенню прозорості діяльності органів влади, оскільки процес їх розгляду є відкритим і доступним для громадськості [4].

Водночас, незважаючи на позитивні аспекти, електронні петиції в Німеччині мають і певні недоліки. Однією з основних проблем є обмежений вплив петицій на реальні політичні рішення. Хоча петиції можуть привертати увагу до важливих суспільних питань, їх результати не завжди мають обов'язковий характер для органів влади. Це може знижувати мотивацію громадян до участі в цьому процесі та викликати недовіру до ефективності інструменту [5]. Відсутність прямої кореляції між підтримкою петиції та обов'язковим законодавчим результатом зумовлює ризик формування «цифрового скептицизму» серед виборців.

Крім того, існує проблема нерівномірної участі громадян у процесі подання та підтримки петицій. Дослідження показують, що активність громадян значною мірою залежить від рівня їх цифрової грамотності та доступу до інтернету. Це створює ризик виключення певних соціальних груп із процесу прийняття рішень, що суперечить принципам демократичної рівності [6].

Не менш важливим є питання якості петицій. Велика кількість звернень може ускладнювати їх ефективний розгляд та знижувати загальну якість прийняття рішень. У цьому контексті важливим завданням є вдосконалення механізмів відбору та пріоритезації петицій, а також підвищення рівня громадянської відповідальності за їх зміст [7].

Попри зазначені проблеми, досвід Німеччини свідчить про значний потенціал електронних петицій як інструменту прямої демократії. Вони сприяють розвитку громадянського суспільства, підвищують рівень політичної культури та залучають громадян до процесу управління державою. Важливою умовою ефективності цього інструменту є постійне вдосконалення правових та організаційних механізмів його функціонування, а також забезпечення рівного доступу до участі для всіх громадян.

Узагальнюючи, можна зазначити, що електронні петиції є важливим елементом сучасної демократичної системи, який поєднує традиційні принципи прямої демократії з можливостями цифрових технологій. Електронні петиції у ФРН поєднують принципи прямої демократії з цифровими технологіями. Право на звернення через платформу Бундестагу (з 2005 р.) закріплене в Основному законі та передбачає чітку процедуру: при наборі 50 000 підписів звернення розглядає профільний комітет. Попри високу інституціоналізацію та прозорість, німецька модель має недоліки: обмежений вплив на політичні рішення, ризики цифрового розриву та складність фільтрації значної кількості звернень, що потребує вдосконалення механізмів їх пріоритезації.

Досвід Німеччини має високу прогностичну цінність для України, особливо в контексті розвитку сервісів «Е-петиція» на порталі «Дія» та сайтах органів місцевого самоврядування, оскільки дозволяє побачити шлях трансформації цифрового інструменту в сталу парламентську процедуру. Порівняльний аналіз свідчить, що якщо німецька система тяжіє до вираженої експертної оцінки через роботу Petitionsausschuss, то українська модель відзначається швидшою мобілізацією громадян та технологічною зручністю завдяки інтеграції з BankID, хоча часто має більш медійний та резонансний характер впливу. Подальша адаптація німецьких практик в Україні має враховувати особливості вітчизняної політичної культури та потребу в створенні дієвого «зворотного зв'язку», щоб уникнути перетворення цифрової демократії на форму декларативної участі, забезпечуючи реальний вплив громадських ініціатив на процес управління державою.

Література:

1. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/>

2. Petitionen Startseite. *Deutscher Bundestag*. URL: <https://epetitionen.bundestag.de/>
3. Lindner R., Riehm U. Electronic Petitions and Institutional Modernization: International Parliamentary E-Petition Systems in Comparative Perspective. *JeDEM - EJournal of EDemocracy and Open Government*. 2009. № 1(1). P. 1–11. URL: <https://doi.org/10.29379/jedem.v1i1.3>
4. Chadwick A. *Internet Politics: States, Citizens, and New Communication Technologies*. Oxford University Press, 2006. 400 p. URL: <https://www.andrewchadwick.com/internet-politics-states-citizens-and-new-communication-technologies>
5. Coleman S., Blumler J. *The Internet and Democratic Citizenship: Theory, Practice and Policy*. Cambridge University Press, 2009. 221 p. URL: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511818271>
6. Open government and citizen participation. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/open-government-and-citizen-participation.html>
7. UN E-Government Survey 2024. *United Nations*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>

Краснопольська Т. М.,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

У сучасних міжнародних відносинах цифрова дипломатія трансформувалася з допоміжного комунікаційного інструменту на стратегічний актив державного управління та економічного просування. Вона забезпечує публічне представлення інтересів держави в мережі, а також виступає механізмом реалізації стратегії економічного розвитку, особливо в умовах глобальної турбулентності останніх років. Аналіз світової та вітчизняної практики підтверджує, що ефективна цифрова присутність прямо корелює з обсягами залучених прямих іноземних інвестицій, темпами зростання експорту

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції